

A ATALAIA

Foto: Sole Rei

Hai agora un ano que o patrimonio marítimo galego foi amosado con éxito no maior andel do mundo, na festa marítima de Brest. Aos que estivemos alí para contemplalo aínda nos emociona reencontrarnos coas fotografías da botadura da dorna Javiota ou a lembranza da parada naval nocturna en que os nosos barcos abrían un grandioso desfile de “velas de traballo” baixo os potentes focos e os fogos de artificio, espectáculo contemplado ao vivo por preto de duascental mil persoas.

Tamén a cidadanía galega tivo nos últimos tempos ocasión para comprobar a riqueza do noso patrimonio marítimo e fluvial en mostras como Nabeira, que achegou durante dous anos consecutivos os saberes de cultura do mar e dos ríos ás principais cidades e vilas galegas. Seguramente nunca antes fóramos capaces de chegar a tanta xente.

O VIII Encontro Galego de Embarcacións Tradicionais, celebrado en Ferrol, tivo unha difusión e uns orzamentos que nin soñamos hai relativamente poucos anos, cando esta convocatoria estaba nacendo. Con seguridade o IX Encontro que agora nos convoca, a celebrar en Muros, vai revalidar as expectativas que todos os amadores da cultura marítima e fluvial temos postas nel.

Moitos máis indicios nos sinalan a grandeza do camiño andado, tal é o caso das moitas publicacións editadas nos últimos anos, o éxito e consolidación das xuntanzas locais ou o nacemento constante de novos colectivos. De todo isto dá conta este número de Ardentía e contámolo con tanta paixón como veracidade.

Foto: Francisco Fdez. Rei

Os galegos en Brest 2008 transportando unha embarcación

Pero cairíamos na propaganda vergonzante se só falásemos de velas ao vento e festa rachada. En Brest, mentres comíamos o rancho dos tripulantes que a organización amabelmente nos preparaba, escoitei a un compañeiro da expedición galega lamentarse de que aquilo era ben lindo, pero que axiña tería que retornar á súa vila para atoparse coa desfeita patrimonial e paisaxística recentemente perpetrada para construír un flamante porto deportivo onde, por certo, non había un lugar para os barcos que en Brest estabamos amosando con orgullo ao mundo.

Ao día seguinte, navegando unha memorábel tarde nunha fermosa dorna, mentres pasabamos a uns bretóns e eramos pasados por un malgache, o patrón lembrou que eles non tiñan onde meter o barco no inverno, aquel barco que estaba naquel momento a ser filmado e fotografado. De volta, efectivamente, os galpóns seguían a selo e iso para os colectivos que teñen a sorte de ter un. Si, a realidade, despois de Brest, continuou sendo precaria para quen se afanan na recuperación das embarcacións tradicionais galegas e da cultura marítima e fluvial.

En absoluto pretendemos co anterior comentario anular ou contradicir o relato do comezo deste artigo; estanse dando grandes pasos e iso non é relativizábel senón que é un feito contrastábel, mensurábel e absolutamente positivo. Pero non abonda.

Debemos reflexionar sobre este fenómeno e, coa brevidade que este artigo editorializante require, poñémonos co caso. A mesma aparición de Ardentía cunha demora de dous anos é unha mostra das contradicións e limitacións en que andamos metidos. No noso caso podemos dicir que non houbo tempo, nin xente nin orzamento para máis, ou, como di o refrán, “mentres se capa non se asubía”. Poñemos aquí o propio exemplo para sinalar un problema que nin é exclusivo nin aillado. A febleza organizativa e financeira e a falta de apoio da que se queixan case todos os colectivos, a crise por esgotamento físico e mental coa que saen ineludiblemente do Encontro galego os clubs aos que lle toca organizalo, non son máis que o resultado dun problema simple: a tarefa de protexer, recuperar, conservar e poñer en valor o noso patrimonio marítimo e fluvial non pode ser acometida en solitario por un grupo de voluntariosos e voluntariosas navegantes. Debe ser unha obriga e unha responsabilidade de toda a sociedade e, polo tanto e en primeiro lugar, das institucións públicas, diante das que, por certo, a FGCMF é tratada como unha simple asociación cultural.

Pero a política institucional (utilizamos un termo tan xenérico non para difuminar responsabilidades, senón para abranxelas na súa exacta extensión) ten máis interese na inmediatez da foto e na rendabilidade eleitoral ou mediática que en asumir os cometidos aos que, polas propias competencias legais, está obrigada.

En resumo e como conclusión diremos que, despois de Nabeira e despois de Brest, fica, claro que si, moito camiño por andar no ámbito da divulgación e da festa e estamos fervendo de gañas de encetar os novos retos, dos que Muros é o primeiro e magnífico porto. Pero tamén hai travesías pendentas que non deben agardar máis: a do reforzamento real (organizativo e financeiro) do movemento pola cultura marítima e fluvial e, sobre todo e primeiro que nada, o do compromiso efectivo das administracións públicas co patrimonio que teñen a obriga de conservar.

Foto: E. Parada

A Javiota, xa no mar, no peirao bretón

Foto: Fernando Piñeiro

Navegando durante o VIII encontro, en Ferrol

LUÍS REI

